

ANSGAR TEOLOGISKE HØYSKOLE

Seminaropgave

Emnegruppe:

KRL 100 – Kristendomskunnskap med religions- og livssynskunnskap.

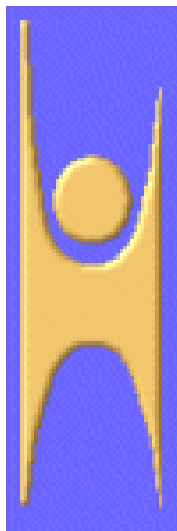
Modul:

KRL105 – Kultur og livssyn.

Kurs:

Livssynskunnskap.

HUMANISTISK- OG KRISTENT LIVSSYN

Sammenlign det humanistiske og det kristne menneskesyn, med vægtlægning på menneskets eksistensberettigelse.

Undervisnings periode: fra og med uge 10-15.

Dato for indlevering: 10. april. 2003.

Vejlednings lærer Ingrid Eskilt

Kandidat nr. 217.

Antal ord: 3435.

HUMANISTISK- OG KRISTENT LIVSYN

Opgaveordlyd:

Sammenlign det humanistiske og det kristne menneskesyn, med vægtlægning på menneskets eksistensberettigelse.

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.0. INDLEDNING	3
1.1. PROBLEMSTILLING	3
1.2. PROBLEMPRÆCISERING	3
1.3. AFGRÆNSNING	4
1.4. LÆSEVEJLEDNING.....	4
1.5. BEGREBSDEFINITION	4
2.0. BESKRIVELSE	5
2.1. DEN HISTORISKE BAGGRUND FOR SEKULÆR HUMANISME.....	5
2.2. DEN HUMANISTISKE MENNESKE ETIK.....	5
2.3. MENNESKET SOM AUTONOMT.....	6
2.4. EKSISTENSBERETTIGELSE FOR AT MENNESKET HAR EN SÆRSTILLING.....	6
3.0. SAMMENLIGNING	8
3.1. MENNESKEETIKKEN	8
3.1.1. <i>Den gyldne regel og Gensidighedsprincippet</i>	8
3.1.2. <i>Hvad er ondt og hvad er godt?</i>	8
3.2. MENNESKET SOM INDIVID OG DET FÆLLES ANSVAR.	9
3.3. SKABT I GUDS BILLEDE ELLER KVALITATIVT FORSKELLIGE FRA DYR.	9
4.0. KONKLUDERENDE SAMMENLIGNINGS SKEMA.....	11
LITTERATURLISTE.....	12

1.0. INDLEDNING

1.1. *Problemstilling*

De to livssyn som henholdsvis humanismen og kristendommen repræsenterer, er ikke to vidt forskellige livssyn, men der er dog forskelle, og det er disse forskelle denne opgave vil fokusere på.

I begge syn har mennesket en særstilling, men hvordan er denne særstilling begrundet? Dette er et vigtigt spørgsmål til denne opgave, for det er netop denne begrundelse der afgør menneskets *eksistensberettigelse*.*

Etikken for menneskesynet vil langt hen ad vejen være den samme i humanismen som i kristendommen når vi snakker handlings etik. Men den store forskel ligger i begrundelsen for de forskelle gerninger. Et centralt spørgsmål vil da blive hvilken begrundelse humanismen giver i forhold til kristendommen på etiske handlinger som udadtil virker ens.

1.2. *Problempræcisering*

Opgaveordlyd:

«Sammenlign det humanistiske og det kristne menneskesyn, med vægtlægning på menneskets *eksistensberettigelse*».

At snakke om kristendommen såvel som humanismen som én retning vil være problematisk. Ifølge Gunnar Neegaard¹ kan man opdele humanismen i tre dele; klassisk-sekulær- og kristen - humanisme**.

Denne opgave vil tage den sekulære humanisme for øje og sammenligne denne med det kristne menneskesyn.

Som udgangspunkt vil opgaven se på Human-Etisk Forbund som repræsentant for det humanistiske menneskesyn. Desuden vil opgaven behandle følgende personer Kristian Horn, Barbro Sveen, Kjartan Selnes og Human-Etisk Forbunds hjemmeside.

Som repræsentant for det kristne menneskesyn vil det primært være Bibelen plus det kristne menneskesyn som repræsenteres ved David Cook, Per M Aadnanes, John Steinar Jacobsen***.

---

* Se afsnit 1.5 Begrebsdefinition og Forkortelser for *eksistensgrundlag*.

¹ Neegaard;2000

** Med *Klassisk humanisme* mener opgaven den vi sporer historisk tilbage til G. Fløistad og A. Wyller. Med *Kristen humanisme* mener opgaven den som er repræsenteret ved Erasmus af R. og N. S. Grundtvig og K. Schjelderup.

*** Se litteraturliste.

1.3. Afgrænsning

Opgaven vil ikke se på det kristne humanistiske- eller det klassisk humanistiske menneskesyn og deres begrundelse for menneskets eksistensberettigelse.

Som nævnt vil opgaven primært tage udgangspunkt i det sekulære humanistiske menneskesyn som er repræsenteret ved Human-Etisk Forbund, derfor afgrænser opgaven sig fra andre organisationer i Norge som vil have samme humanetiske menneskesyn. Heriblandt afgrænser opgaven sig fra at skrive om Det Norske Hedninge Samfund som står i stærk tradition sammen med Human-Etisk Forbund.²

Opgaven vil heller ikke snakke om Naturalisme, da opgaven ser Humanismen som normativ*, mens rendyrket Naturalisme er deskriptiv**. Da tyngdepunktet i opgaven ligger i *hvorfor* menneskesynet *bør* være sådan, ser opgaven ingen grund til at trække deskriptiv konsekvensetik ind i forhold til nytteværdien. Men der må i denne sammenhæng oplyses at der kan være glidende overgange mellem et Naturalistisk og et Humanistisk livssyn, men at opgaven ikke vil prøve at redegøre for disse, da dette vil blive alt for omfattende.

Videre ser opgaven også bort fra, at der findes forskellige holdninger inden for den kristne kirke med hensyn til menneskets eksistensberettigelse.³ Opgaven vil på ingen måde redegøre for de forskellige retninger, men vil tage udgangspunkt i Bibelen, da denne i udgangspunktet vil være basis for alle de konfessionelle retninger og forskelle, sådan som det kan give udslag i menneskesynet i Kristendommen.

1.4. Læsevejledning

I beskrivelsesdelen skal vi først kort se på den historiske baggrund for den sekulære humanisme, her vil det Humanetiske Forbund stå centralt.

Derefter vil det være naturligt at se på den humanistiske etik når det gælder mennesker. Dette medfører en skitsering af sekulær begrundelse for menneskets særstilling.

Herefter går vi over til sammenligningsdelen, og først her vil opgaven inddrage det kristne menneskesyn.

Før afrunding vil opgaven give en vurdering af de to syn i mellem. Hvorefter at opgaven afsluttes med en kort konklusion som opsummering.

1.5. Begrebsdefinition

Med *Eksistensberettigelse* skal vi i denne opgave forstå, det som giver et mennesket ret til at leve. Et konkret eksempel ville være; hvad er begrundelsen for at et psykisk handicappet individ har ret til at leve, når det er en "byrde" for samfundet. Eller hvad ligger til grund for, at vi skal skåne et menneskeliv frem for et dyreliv.

---

² Johanson;1997;s117

* Det *bør* være slik derfor skal man....

** Det *er* slik derfor kan man....

³ Jacobsen;1996;s77- Kristne menneskesyn på konfessionel basis fx Den Katolske, Det Lutherske el. «Trosbevægelserne» som ikke er identisk, for ikke at snakke om kristne menneskesyn som findes i Afrika eller andre steder i verden hvor leve vildskårne er helt andre end de vestlige.

2.0. BESKRIVELSE

2.1. *Den historiske baggrund for sekulær humanisme.*

Humanismen har bl.a. rødder tilbage til antikken i Hellas.⁴ I den sekulære humanisme, som Human-Etisk Forbund repræsenterer, er der især mange træk tilbage til antikken i Hellas. Grundfilosofien omkring menneskets gode og onde sider, har stærke linjer til filosofen Sokrates. Sokrates hævdede at ret kundskab giver ret handling, samme påstand finder vi hos Human-Etisk Forbund i dag.⁵

Den moderne humanisme fik sit gennembrud under renæssancen, hvor den videnskabelige revolution skabte troen på verden som en maskine. Verden beskrevet rent fysisk fik derved sin grobund.

I oplysningstiden blev der med renæssancens kølvand grobund for de nye idealer om social retfærdighed og demokrati. Ikke mindst de humanitære etiske værdier kunne derved få grobund. Troen på fremskridtet blev fremelsket, og med Darwinismens fremvækst blev det ikke bare i fysikken at verden kunne beskrives videnskabeligt, men nu også i biologien. Faktoren eller tesen "Gud" behøves dermed ikke mere for at kunne beskrive "verden". Tro på mennesket og fremskridtet voksede.

Men de to Verdenskrige ødelagde denne optimistiske tro, da krigene viste at mennesket også kunne være så langt mere grusomme end dyr.

Efter Anden Verdenskrig kom noget af troen på mennesket tilbage. Tanken om ret kundskab til en bedre verden levede stadig. Især menneskerettigheder og global etik blev vigtig i denne sammenhæng.

I Oslo d. 9. april 1959 blev Human-Etisk Forbund stiftet af en lille kreds med Kristian Horn i spidsen.⁶ Kristian Horn var leder i 20 år og udformede dermed forbundets idegrundlag. Efter de først 10 år oplevede Human-Etisk Forbund en stor vækst, da forbundet var vokset til 120 lokalhold.⁷

2.2. *Den Humanistiske menneske etik.*

Da Human-Etisk Forbund blev stiftet i Norge lancerede de ordet "humanetik". Humanetikken understøtter at etikken spiller en central rolle i livssynet, men også at etikken er begrundet ud fra mennesket selv.⁸ Det enkelte individ tilegner sig erfaring gennem livets sorger og glæder, og på denne måde finder individet ud af hvad der er godt eller ondt. Ud fra denne kendskab forstår individet, at man må gøre mod andre, som individet selv vil have andre skal gøre mod dem. Humanetikken står altså for en form for «gensidighedsprincip» mellem hver enkelt individ.⁹ Humanistisk filosofi siger da; hvis et menneske erfarer en næstekærlighed vil mennesket gengælde denne næstekærlighed. Derfor står uddannelse og opdragelse centralt i det at udvikle gode mennesker.

---

⁴ Humanist;1999;s66. Har også rødder tilbage til «Roma, til kinesisk konfutsianisme og carvaka-bevægelsen i det gamle India».

⁵ Tollefsen, Syse og Nicolaisen; 2002 ; s75 "...umoralisk handling egentlig har med mangel på viten å gjører... Moralsk rett innsikt er derfor veien til moralsk rett handling."

⁶ Johanson; 1997; s129.

⁷ Johanson; 1997; s129.

⁸ Leer-Salvesen, Vigdis & Eidhamar;2001,s91.

⁹ Horn;1996;119

”Dessuten finner vi det rimelig å si at menneskets potensiale for det gode er det primære og basale, mens utviklingen av ondskap er former for feilutvikling og perverteringer av noe som opprinnelig og av seg selv kunne ha utviklet seg i retning av det gode hvis forholdene hadde ligget til rette for det”¹⁰. Hermed bygger den humanistiske etik på at alle mennesker inneholder noget godt, og det er en feilutvikling hvis der utvikles noget ondt. Barbro Sveen skriver at alt i mennesket ikke absolutt er godt, men at mennesket har en iboende mulighet for at utvikle både gode og dårlige sider.¹¹

Human-Etisk Forbund giver ikke noget svar på hvorfor mennesket inneholder potensiale for at utvikle gode og onde sider. ”Erfaringer og historien viser at mennesket har potensialer til å utvikle både det gode og etisk høyverdige på den ene side og det helt ufattelig grusomme på den andre”. Vi finner kun en form for videnskabelig konstatering af «sådan er det».

2.3. Mennesket som autonomt.

Humanetikeren ser på mennesket som autonomt. Autonomt i den forstand, at hver individ selv bestemmer over sine valg. Mennesket har derfor ingen Herre over sig selv, og har dermed løst seg for et guddommelig ”overjegg”. Humanetikere mener ikke at menneskets selvstendighet dermed skal føre til at hvert individ kan gjøre hva de vil, men at hvert menneske har et ansvar over for sine medmennesker. ”I et samfunn må vi alle ta hensyn til hverandre, slik det kommer til uttrykk i viktige lover og regler”¹².

Mennesket må selv ta ansvar for sine handlinger, vi kan på ingen måte give ansvaret over til en annen.¹³ Men som det fremstår i ovenstående citat, har man også et felles ansvar. Læser vi punkt 1 af de 10 punkter som uttrykker hva humanistisk verdensforbund står for, sier punkt 1 at mennesket har ansvaret for jorden. Her igen ligger der et felles ansvar om at ta vare på den klode vi er på.¹⁴

2.4. Eksistensberettigelse for at mennesket har en særstilling.

”Menneskearten er formet av naturens prosesser og artenes utvikling. Fordi vi tilhører samme art har vi de samme biologiske behov”.¹⁵ Når vi læser denne udtalelse af Barbro Sveen, som er medlem af Human-Etisk Forbund og skriver som representant for forbundet, er der ingen tvil om hvilket syn der er på menneskets skabelse. Det normale syn i Human-Etisk Forbund vil være det evolutionistiske syn. Men der bør her nevnes, at vi også ser en meget ydmyg og erkennende holdning til «sikker viden». Fx skriver Kristian Horn ”...ja, selv om det sannsynligvis alltid vil bli svære spørsmål og uløste gåter tilbake som mennesker aldri kommer til å finn ut av...”¹⁶ Dette sier Kristian Horn i forbindelse med at han erkender begrensningen af den kundskab mennesket kan tilegne sig. Vi finder altså ikke en holdning til at videnskapen ikke alltid har svaret, eller er svaret, men en tiltro til de allerede ”beviste” teorier, med sine forbehold.

En sekulær humanetikker vil derfor ikke begynne at beskrive ”verden” ud fra religiøse forestillinger, men ligger kun sin tillid til et samspill mellom fornuften og erfaringerne. Vi

¹⁰ Selnes; 24. marts 2003 14:18; se Bilag.

¹¹ Sveen;1997;s125

¹² Sveen;1997;s126 anden spalte.

¹³ Sveen;1997;s123

¹⁴ Sveen;1997;s126

¹⁵ Sveen;1997;s124

¹⁶ Horn;1996;s116

finder altså samme forståelse om erkendelse af «sikker viden» hos en sekulær humanist, som vi finder hos Immanuel Kant (1724-1804)¹⁷.

Når vi snakker om menneskets egentlige eksistens kan Humanetikerer ikke give et svar begrundet på «sikker viden», da vi ikke ud fra fornuften og erfaringerne kan give et svar på de eksistentielle spørgsmål, hvis vi skal eliminere religionen. ”...*Hva er meningen med livet? Hva skjer med oss etter døden? Er det mulig å skape en verden uten ondskap?... En del mennesker finner ”sine” svar i en av religionene. Andre hevder at dette ikke er mulig. Noen av disse kaller seg humanetikere...*”¹⁸ Dvs. at humanetikerer ikke giver eller kan give et svar på menneskets eksistens og har valgt at leve med dette. Når vi da snakker om en eksistensberettigelse for livet ud fra en skabelse, kan humanetikerer ikke give svar. Men når det gælder mennesker kontra andet liv på jorden, humanetikerer ud fra fornuft og erfaring, gives et svar.

Human-Etisk Forbund mener at mennesket har en særstilling i forhold til dyr og planter, men hvorfor det? Den store begrundelse ligger i at mennesket er et kvalitativt bedre biologisk væsen end dyr. Derfor skal et menneskeliv altid vægtes højere end et dyreliv. Kvaliteten måles blandt andet ved at mennesket er i stand til at skabe .

Videre begrundet humanetikerer menneskets særstilling rent etisk fra før nævnt, at der findes potentiale for godt i alle mennesker. Det vil dermed være forkert at sige, at vi finder en direkte darwinistisk konklusion, der siger at mennesket er af samme art som dyr og vi derfor dybest set har samme værdi.

---

¹⁷ Tollefsen, Syse og Nicolaisen; 2002 ; s375.

¹⁸ Sveen;1997; s123

* Fx opfinde, lave musik, sammensætte retter, male, bygge huse, osv.

3.0. SAMMENLIGNING

3.1. *Menneskeetikken*

3.1.1. Den gyldne regel og Gensidighedsprincippet

Gensidighedsprincippet som vi finder hos humanetikerer er også inde i den kristne tanke. Tit og ofte kaldes denne, Den gyldne regel med baggrund i Matt 7 ”v12 *Derfor: Alt, hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem. Sådan er loven og profeterne*”. Her kommer Humanetikerer og den kristne umiddelbart til samme konklusion. Men der er noget vi skal huske. Et kristent menneskesyn har ikke en stor tro på, at mennesket altid gør det som er ret, selvom mennesket har kundskab om dette.¹⁹ Den humanistiske tanke om gensidighedsprincippet forudsætter en tro på at mennesket, med nok uddannelse og opdragelse vil gøre det rette. Men i den Kristne tankegang bliver Den gyldne regel sat under lyset af nåde. I det gamle testamente giver Gud Loven, som er hård på mange måder. Men Jesus forstærker denne Lov (især i Bjergprædikenen). Et eksempel ville være det tiende bud om begær, der i Jesu mund bliver til at du ikke må se på en anden mands hustru.²⁰ Jesus kan forstærke loven, fordi han ved at Guds rige er kommet nær, og at tilgivelsen og nåden er blevet det meget større end Guds lov er blevet forstærket. Når Paulus skriver i Rom 7 v19 ”*For det gode, som jeg vil, det gør jeg ikke, men det onde, som jeg ikke vil, det gør jeg*”. Er det et eksempel på et selverkendende kristent menneske der ved hvad der er ret, men alligevel gør det forkerte (synder). Et andet vers som bekræfter dette er Præd 7; v29 ”*Kun det fandt jeg ud af, at Gud har skabt menneskene enfoldige, men de gør sig alle mulige spekulationer.*”²¹

Forskellen mellem humanetikerer og den kristne i forbindelse med gensidighedsprincippet er erkendelsen af menneskets svaghed. Humanetikerer vil mere eller mindre sige at ret kundskab giver ret handling, mens den kristne vil være knapt så optimistisk.

3.1.2. Hvad er ondt og hvad er godt?

En anden forskel i denne sammenhæng er, at humanetikere mener, at det er fra naturens side at mennesket har mulighed for at udviklet evnen til at skelne mellem godt og ondt.²² Den kristne begrundelse er bygget på syndefaldet, der har gjort mennesket i stand til at skelne mellem ondt og godt.²³ ”*Humans were not created to know good and evil, only to know the god*”²⁴, men syndefaldet har gjort at mennesket fik evnen til vide hvad der er ondt.

Videre er normal kristen tankegang, at Guds vilje om det gode, har kunnet ses siden verdens skabelse²⁵. Dermed har livssynene en lighed, da humanisten mener at det er iboende i mennesket hvad der er ondt og godt, men det skal fremelskes ved kundskab.

---

¹⁹ Jacobsen;1996;s88

²⁰ 2 Mos. 20;71 og Matt 5;28.

²¹ Se også Hos 11,1ff, Jer 9;14, 11;8 og 18;12.

²² Sveen;1997; s12

²³ 1 Mos. 3; v5 *Men Gud ved, at den dag I spiser af den, bliver jeres øjne åbnet, så I bliver som Gud og kan kende godt og ondt.* v22 *Og Gud Herren sagde: »Nu er mennesket blevet som en af os og kan kende godt og ondt. Bare det nu ikke rækker hånden ud og også tager af livets træ og spiser og lever evigt!«*

²⁴ Samoson, Samuel og Sugden; 1997; s156.

²⁵ Rom 1;19-21. ”*For hans usynlige væsen, både hans evige kraft og hans guddommelighed, har kunnet ses siden verdens skabelse og kendes på hans gerninger. De har altså ingen undskyldning.*”

Vi kan da konkludere, at i begge syn ser vi en klar mening om en bevidsthed for, hvad der er ondt og godt. Humanetikerer siger at det skal fremelskes ved undervisning og opdragelse. Det samme vil vi se i det gamle testamente. Forudsætningen for at Guds vilje med mennesket kan ske, er ved at mennesket kan opdrages og udvikles sådan at det kan få kendskab til hvad der er ret og godt. Men med Jesus gøres loven stærkere og nåden desto større. Fordi mennesket er for svagt til altid at vælge det rigtige, selvom det har kundskab om samme. Derfor ender vi ved Rom 7;19 igen, og konkluderer at selvom man som kristen har kundskab om det gode, er det ikke sikkert man gør det gode.

3.2. *Mennesket som individ og det fælles ansvar.*

Det fælles ansvar som Humanismen lægger vægt på, ser vi også klart i kristendommen. At vi må tage vare på og hjælpe de svage. Vi møder også en kultur af, at vi skal opdrage og opfostre individer i den kristne tro. Alene missionsbefalingen der direkte gå ud og lærer, vi kan her snakke om at den kristne har et budskab, en visdom som må formidles.²⁶ Dog vil ikke alle være enige i denne sammenligning mellem humanetikerens fokus på uddannelse, som svar på et godt menneske, og kristendommens befaling om at bringe evangeliet ud. Kritikken vil komme af hvorvidt evangeliet er opdragende og uddannende. Men uanset ens kristne syn på missionsbefalingen, må man erkende at der er en fænomenologisk* lighed mellem den humanetiske tankegang om uddannelse og opdragelse, og den kristne overbevisning om at kristne verden. I begge syn bliver hver individs forståelseshorisont udvidet.

Dette fører os hen på, at vi i begge livssyn finder et fokus på det enkelte individ. I kristen tankegang er det kun det enkelte individ, der kan tage imod frelse via forsoningen ved Jesus Kristus. Ingen andens tro kan bringe andre ind i himmelen. Hver i sær må man bekende, ”...at Jesus er Herre, og i dit hjerte tror, at Gud har oprejst ham fra de døde, skal du frelses”.²⁷ Men samtidig taler Bibelen også stærkt om fællesskabet, og være en del af menigheden og være gæstfri.²⁸ Vi finder altså sammen fokus på individet i begge livssyn, samtidig med at vi finder en stærk understregning af det fælles ansvar.

3.3. *Skabt i Guds billede eller kvalitativt forskellige fra dyr.*

I den kristne tro er der ingen tvivl om at mennesket er noget særligt i forhold til resten af skaberværket.²⁹ Når Gud i 1. Mos. 1;26 siger at han vil skabe mennesket i sit eget billede i forhold til resten af skaberværket som Gud ”bare” konkluderer som ”godt”.³⁰

At hver individ er født af sin mor og dannet ved en celledannelsesmelting af kvindens æg og mandens sæd gør det enkelte individ *mindre* skabt i Guds billede, da Gud har gjort det muligt at denne skabelse af liv kan finde sted i moderens liv. For som der står i Sal. 139;13 og 16 ”v13 Det var dig, der dannede mine nyrer, du flettede mig sammen i min mors liv” og ”v16 Da jeg endnu var foster, havde du mig for øje...”. Gud er dermed stadig skabende i sit skaberværk, plus at det er ved ham der forbliver liv.³¹

²⁶ Matt. 28;16-20.

* Ydre lighed der gerne kommer til udtryk igennem handling.

²⁷ Rom 10;9.

²⁸ Menighed; Alle legemer på et legeme *Rom 12,5*. Levende sten som menighed; *1 Pet 2;4-5, Ef. 2;20-22; Hebr. 3;6* og gæstfri; *1. Pet. 4;10*. Tjene hinanden i kærlighed. *Gal 5,13*.

²⁹ Aadnanes;2002;s88

³⁰ «Og Gud så at det var godt»: 1 Mos 1;10, 12, 18, 21 og 25)

³¹ Gud holder verden oppe Sl. 104;10ff og 136;25 livet består ved Guds kraft.

Et andet vigtigt perspektiv i den kristne tro på skabelsen af mennesket er, at mennesket er skabt i kærlighed, plus at vi ser i Jer. 1;5 og 31;3 at mennesket er kendt af Gud før det er blevet dannet i moderens mave og er elsket af Gud.³² Gud kender os og har talt hver et hår på hovedet³³ og Gud viser interesse ved at han spørger i 1. Mos 3;9 ”*Gud Herren kaldte på Adam: »Hvor er du?«*”. Mennesket er skabt og eksistere altså pga. af Guds kærlighed.

Sætter vi dette ind i en ny-testamentlig kontekst er det via inkarnationen ved Jesus Kristus at den dybe relation med Gud som Far bliver genopbygget. Derfor er det klart at i kristen tankegang er mennesket ikke rent kvalitativt bedre end resten af skaberværket, men først og fremmest fordi mennesket er unikt og har en unik stilling i skaberværket.³⁴ I en humanetisk tankegang vil det være mennesket der selv bestemmer opretholdelsen af livet, inden for de biologisk ”love”. Dermed ser vi en klar forskel til at Gud er opretholdende. Livets mening for den kristne bliver derved at hvile i Guds kærlighed og hans nåde, til han kommer igen og henter de kristne hjem. Kort sagt leve i en ”Guds-relation”.

---

³² Jer 1;v5 »Før jeg dannede dig i moders liv, kendte jeg dig, før du kom ud af moders skød, helligede jeg dig; jeg gjorde dig til profet for folkene.«

Jer 31;v3 *I fortiden viste Herren sig for dem. Med evig kærlighed har jeg elsket dig, derfor bevarer jeg min troskab mod dig.*

³³ Matt 10;30.

³⁴ Jacobsen;1996;s78

4.0. KONKLUDERENDE SAMMENLIGNINGS SKEMA

	Humanetikeren	Den kristne
Menneskets ansvar	Alle mennesker har et medansvar for sine medmennesker, fordi hver menneske har ret til at leve. Gensidighedsprincippet.	Alle mennesker har et medansvar for sine medmennesker materielt og åndeligt, fordi vi skal praktisere Kristi kærlighed. Den gyldne regel.
Mennesket som individ og det fælles ansvar.	Der er fokus på individet, da alle mennesker har ret til at leve. Men alle mennesker har også et fælles ansvar via samfundet – uddannelse og opdragelse.	Hver individ skal selv bekende Jesus som Herre og have den personlige tro, og står til ansvar overfor Gud. Men der er også et fælles ansvar for at sprede evangeliet.
Ville gøre det gode eller det onde.	Alle mennesker har muligheden for at fremelske evnen til at skelne mellem godt og ondt → via at få kundskab.	Før syndefaldet kendte mennesket kun det gode. Men pga. syndefaldet har mennesket også fået kendskab til det onde. Og videre kan Guds vilje om det gode ses i skaberværket.
Mennesket som kan opdrages og udvikles til det gode og retsindige.	Alle mennesker har en mulighed for at udvikles og opdrages til det gode. Viden er vejen til ret handling.	Mennesket kan udvikles og opdrages til det gode, men det er ikke sikkert de vil gøre det gode selvom de kender til det. Viden ville ikke altid blive vejen til ret handling.
Hvorfor mennesket har en særstilling i forhold til dyr.	Er kvalitativt forskellige, vises bl.a. ved at mennesker er i stand til at skabe.	Er skabt i Guds billede, og er derfor unikt i skaberværket.
Mennesket eksisterer pga.	Dette findes der ikke noget sikkert svar på. Men vi kan leve i håbet om at der vil komme et svar.	Af kærlighed skabte Gud mennesket.
Meningen med livet.	Man lever med uvisheden om livets store mening, da man ikke kan have «sikker viden» om grunden til menneskets fremkomst.	Livets mening er alt hvile i Guds kærlighed og hans nåde, til han kommer igen og henter de kristne hjem. Leve i en "Guds-relation".

Alle forskelle kan samles i at Gud bliver den autoritære "personlighed" i en kristen tro, mens i et humanetisk syn vil mennesket skabe livsrummet for dets egen frihed og grænser.

LITTERATURLISTE

- Aadnanes, Per M. «Livssyn» 1. udgave 1982, 2. udgave 1992, 3 udgave 2002
Universitetsforlaget. *Pensum*
- Bang, Bente i samarbejde med Becker-Christensen, Christian og Widell, Peter.
«*Politikens Retskrivnings- og betydningsordbog*». 1. udgave, 3. opslag 1995.
Politikens forlag A/S København.
- Bibelen. Autoriseret af Hendes Majestæt dronning Margrethe II. Det Danske Bibelselskab
København 1996.
- Cook, David. «Tro på avveier». 1. norske udgave 1999. Lunde Forlag. Oversat til norsk af
Bjørn Are Davidsen. Side 78-95.
- Horn, Kristian. Side 115-142. Artikeltitel: «*Det human-etiske livssyn*». Hentet fra
Artikelsamlingen; *Hva er et menneske*. NLA-forlaget, Bergen 1996.
- Human-Etisk Forbund offisielle hjemmeside. <http://www.human.no/>
- Humanist. Tidsskrift for livssynsdebatt. «Krig, Menneskerettigheder, Etik». Afsnit *Det
Humanistiske Manifest 2000*. Humanist 4 – 1999, trykt PDC.
- Jacobsen, John Steinar. Side 73-92. Artikeltitel: «*Det kristne menneskesynet*». Hentet fra
Artikelsamlingen; *Hva er et menneske*. NLA-forlaget, Bergen 1996.
- Johanson, Ronnie. Side 117-119. Artikeltitel: *Det Norske Hedninge Samfund*. Bogtitel.
«*Dette tror vi*» - 37 norske trossamfunn og livssynsorganisasasjoner
presenterer seg selv Red. Heistø, Rigmor. Libretto forlag, 0959 Oslo 1997. 3.
oplag 2000.
- Leer-Salvesen, Paul. Vigdis, Hølen. & Eidhamar, Levi Geir. «Den Andre» - (Etikk og
filosofi i skolen). 1 udgave 2001. Høyskoleforlaget AS.
- Neegaard, Gunnar. 2000. Dato nedlastning 9/4-03.
<http://www.lu.hio.no/krl/grunn/livssyn/human/te4.gif>
- Sampson, Philip. Samuel, Vinay og Sugden, Chris. «*Fairh and Modernity*». Regnum
Books International 1994 Oxford. Reprinted 1996, 1997.
- Selnes, Kjartan. Se Bilag. E-mail 24. marts 2003 14:18.
- Sveen, Barbro. Side 123-130. Artikeltitel: *Human-Etisk Forbund*. Bogtitel. «*Dette tror vi*»
- 37 norske trossamfunn og livssynsorganisasasjoner
presenterer seg selv Red. Heistø, Rigmor. Libretto forlag, 0959 Oslo 1997. 3. oplag 2000.
- Tollefsen, Torstein & Syse, Henrik & Nicolaisen, Rune Fritz. «Tenkere og ideer». 1.
Udgave 1997. 2. Udgave 1998. 4. Oplag 2002. Gyldendal akademisk. Side
375-406.